

EDITORIAL

Makigbisog ngan magrebolusyon agud tapuson an rehimen US-Marcos!

Ha nakalabay nga mga semana, natikahilarum an krisis han sistema nga bagakolonyal ngan bagapyudal ha nasud. Diri mapakalma an kangalas han katawhan ha korapsyon. Panawagan nira nga mapatalsik ngaduha hi Ferdinand Marcos Jr ngan Sara Duterte ngan hul-os nga mabag-o an dunot na reaksyunaryong gubyrerno.

Nadugngan pa an ebidensya nga nagtututdo kan Marcos komo hadi han burukrata kapitalista nga sindikato. Ginbuksas han hadto anay niya surugon nga hi Elizaldy Co nga ₱55 kabilyon nga kikkab an gindeliber niya ha mga mansyon ni Martin Romualdez, para ha iya ngan kan Marcos. Una na nga ginbuksas ni Co nga ginsugo hiya ni Marcos nga maglusot hin ₱100 kabilyon nga balor han mga "ghost control" nga proyekto ha 2025 nasyunal nga badyet. Nabuksas liwat an pagkakadabi ha anomaliya han iba pa nga suok kan Marcos, sugad han iya anak nga hi Sandro, asawa nga hi Liza Araneta, ngan mga upisyal ha magkalain-lain nga ahensya nga hiya an nagbutang.

Desperado niya nga gindirihe an usa nga salida han pagpapapriso ngan pagpapabaton kunuhay ha mga korap nga upisyal, kundi puros higmuo nga upisyal an gintatarget hini ngan tuyo la niya nga igtago an iya papel ha korapsyon. Gintatarhug ngan ginhahadlok niya an mga nananawagan han pagpapatalsik ha iya. Gin-aatake niya an kampo nga maka-Duterte ha tuyo nga igmonopolisa an poder, kundi ginsasalikway liwat han katawhan an mga Duterte komo kawatan ngan berdugo.

Ha Eastern Visayas, napapel pa gihapon an 8th ID ngan NTF-Elcac para puypuyon an mga protesta kontra ha rehimen Marcos. Labot ha pag-imponer han paghahadi militar ha kabaryuhan, ginpapagios liwat nira an ira mga

ahente. Kaupod hini hira Alma "Joy" Gabin, Terencio "Anjo" Eder Jr, ngan Freddie "Dori" Bolito, mga traydor ha rebolusyon ngan katawhan. Nangungulo hira ha mga buwa nga NGO agud igundong an pasista nga terorismo han estado nga nagpatay ngan nanlalasurbo ha masa nga hadto tinapod ha ira. Kinahanglan ibuksas ngan igsalikway ini nga mga demonyo komo mga protektor han naghahadi nga sistema ngan ginpapakaraut an lehitimo nga protesta han masa ha paniniyupi ngan pananalumpigos.

Luyo han mga panalinguha han rehimen Marcos, nagbubuylo ngan nagpapadayon an mga protesta han ka-

tawhan kontra ha korapsyon. Gintutudlok nira an burukrata kapitalismo ngan kawaray pulos ni Marcos komo hinungdan han susrunod nga kalamidad ngan trahedya nga linasurbo ha katawhan ha nakalabay nga bulan. Ha Nobyembre 30, utro hira nga mabaha ha kakalsadahan agud igpanawagan nga patalsikon hira Marcos ngan Duterte. Tungod kay waray na pagtapod ha reaksyunaryo nga gubyrerno, karuyag nira nga mahitukod an usa nga "transition council" (konseho para ha transisyon) nga magtataglawas ha mga demokratiko nga sektor ngan mag-aandam ha pagtukod han bag-o nga gubyrerno.

Kaangayan la an dirudiretso nga pagkigbisog kontra ha korapsyon ngan pasista nga paghahadi han rehimen US-Marcos. Kinahanglan mas pahiluagon ngan pakusgon pa an ira organizado nga ranggo agud tapuson an paghahadi nira

"Makigbisog...", Sundan ha paypay 2

Kagiusan masa ha mga prente gerilya kontra dinastiya ngan korapsyon

Tikang han tinurok an rebolusyunaryo nga kagiusan ha Eastern Visayas, aada ini ha unahan ha pagbuksas ngan pag-ato ha dinastiya, nepotismo ngan korapsyon nga mga simtomas han burukrata kapitalismo, nga usa ha tulo nga demonyo nga nagpapakuri ha katawhan.

Ha mga lugar diin may nahipundar nga rebolusyunaryo nga organisasyon masa (ROM), nga nagseserbe liwat komo liso han organo han poder pampolitika, nabubug-os an kusog han mayoriya han katawhan nga tikang ha bataan nga klase. Ini nga kusog diri la gin-gagamit agud paluyahon an kontrol han mga agaron maytuna-komersyante ha ekonomiya, ngan atuhan an anuman nga pag-atentar nga igmonopolisa hini an gahum pampolitika kakunsabo an mga lokal nga burukrata.

Usa ha damo nga mag-upay nga eksperyensya han kagiusan masa ha rehiyon ha pag-ato ha dinastiya ngan nepotismo, an pagtalaan han klarado nga suklanan ha mga lider han ROM. Ini agud seguruhon nga malalauman an mga lider ngan mapapagserbe ha implementasyon han mga kadaugan han masa ha ira pakabuhian, pagpanalipod ha tawhanon nga katungod, pagprotehir ha kalibungan ngan paghatag han pankatilingban nga serbisyo ha mga molupyo. Igin-aagi liwat ini ha demokratiko nga proseso han piniliay diin marayhak an partisipasyon ngan ginkukuha an opinyon han mayoriya han katawhan pinaagi han mga konsultasyon, miting han mga grupo ngadto ha paghimo hin mga asembleya. Yawe liwat an ROM ha pagtudlok han mga yawe nga posisyon ngan komite ha sulod han barangay konseho han reaksyunaryo nga guberno, sanglit nalilikyan an nepotismo.

Riko liwat an eksperyensya han ROM ha pagseguro nga an mga programa han reaksyunaryo nga guberno nahingangadto ha mga mahinungdanan nga mga proyekto para ha hinabang han kabras nga mayoriya.

Gin-oobligar an barangay konseho nga igpasabot ha molupyo an pondo ngan mga proyekto o aytem nga gin-alutagahan han badyet, ngan an regular nga pagreport ha kamutangan han mga proyekto ngan istatus han pondo han barangay. Pinaagi hini naseseguro an *transparency* (pagin abrido) ngan nalilikyan an korapsyon.

An gutiay nga ayuda, pondo, proyekto tikang ha mga pulitiko ngan ahensya han guberno tikang ha pipira nga benepisyaryo naseseguro nga nahingangadto ha kapulsanan han mayoriya han katawhan. Kaparte ini han pagwara han sistema han *political patronage* ngan pambubuhag ha pagkakaurusa han katawhan.

Pira la ini ha mga pagsasapraktika han programa han demokratiko nga rebolusyon han katawhan ha pagrumok ha burukrata kapitalismo ha naglabay nga pira kadekada diin nahipundar an Demokratiko nga Gub-

verno han Katawhan. Ini nga maupay nga pan-gubyeruhan nakag-impluwensya pa ha iba nga baryo.

Ini nga mga kadaugan ngan pagpursige han hiluag nga katawhan ha rehiyon, ngan an kabutad komo sindikato han reaksyunaryo nga guberno labina ha pagbuto han isyu han korapsyon, nagbabay-og yana ha naghahadi nga sistema. Ini liwat an tinuod nga rason kay ano nga ha pira na katug natikagrabe an militarisasyon ngan pasismo han estado ha mga komunidad han parag-uma. Ginhihimo ini han estado agud igpabilin an presente nga sistema ano man ini kadunot ngan makadirigwa, pugngan ngan rub-on an panalinguha han katawhan nga igundong an ira demokratiko nga interes lakip na an pagtukod han guberno nga tinuod nga nagseserbe ha ira.

Anuman nga pangatake ngan panahadlok han rehimen Marcos, mapagdesisyon an utro nga pagpapakusog han kagiusan masa agud dirudiretso nga marumok an burukrata kapitalismo ngan matukod an usa nga demokratiko nga guberno nga nagseserbe ha masa nga tiniyupi ngan tinalumpigos. ■

"Makigbisog..." tikang ha paypay 1

Marcos ngan Duterte. Kinahanglan abuton ngan organisahon an masa nga trabahador, parag-uma ngan kabras ha syudad, an pinakanag-aantos ilarum han naghahadi nga sistema, ngan bug-uson an ira solido nga kusog ngan pag-ato.

Kinahanglan ipasamwak an nasyunal-demokratiko nga rebolusyon ha ira ngan ha pinakahiluag nga katawhan, kaupod an mga estudyante, magturutdo, mga tawo ha singbahan, ngan ha tanan nga nasusumo na ha korapsyon ngan kadunutan han estado. Kinahanglan makurimot nga ig-eksplikar ha ira nga pinaagi la han duruyog ngan organisado nga paggios nira makakab-ot an ira mga katungod.

Samtang naabante an demokratiko nga kagiusan masa, kinahanglan kumsog liwat an mga rebolusyunaryo nga pwersa. Kinahanglan tukuron an mga sikreto nga organisasyon masa ha mga komunidad. Ha kabaryuhan, papintason an armado nga pakig-away ngan agraryo nga rebolusyon, ngan padig-unon ngan pahiluagon an mga base panmasa. Makurimot nga tukuron an Pula nga poder pampolitika tikang ha kabaryuhan tubtub ha kasyudaran. Pinaagi la hini mahidadaug an demokratiko nga rebolusyon han katawhan ngan matatapos an burukrata kapitalismo, pyudalismo ngan imperyalismo. ■

Panmeste han 801st IBde ha Gandara, ginkundenar han mga parag-uma

Mahugot nga ginkundenar han tsapter han Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid ha Eastern Visayas (PKM-EV) an pamemeste han mga tropa han 801st Infantry Brigade ha pira nga baryo ha Gandara, Samar. Tikang Nobyembre 22, militarizado an mga baryo han Gereganan, Marcos ngan San Miguel ngan mga kasapit nga komunidad.

Gindeploy ha lugar an mga pasista nga tropa han 3rd IB, 46th IB ngan 52nd IB agud lanaton an yunit han BHB ha lugar. Masobra 100 nga residente an nahireport nga nag-ebakwet tungod ha militarisasyon.

Dako nga hampak ha kinabuhi ngan pakabuhi han mga Samareño an presensya han mga pasista nga tropa, sering ni Ka Elias Sumuroy, tagapagya-kan han PKM-EV. Nahireport nga gin-imponer hini nga mga lugar an "lockdown" diin ginpupugngan an mga parag-uma nga tumukad.

Gintawag ni Ka Elias nga "limos, temporaryo ngan diri sadang" an ayuda nga ginpinamudmod han 3rd IB ngan 8th CMO Battalion kaupod an lokal nga guberno han Gandara ha mga nag-ebakwet. Sering niya, barya la ini

tanding ha milyun-milyon nga nakakawat ngan kikkab han mga upisyal han militar tikang ha E-CLIP ngan SBDP han NTF-Elcac.

Nanawagan hi Ka Elias ha mga taga-Gandara nga magkaurusa, ibuksas ngan atuhan an pasista nga terorismo han 801st IBde. "An kakurian ngan pasismo nga dara [nira] ha kabaryuhan an hinungdan han padayon nga pag-aarmas ngan pagrerebolusyon [han mga parag-uma]."

Samtang, ginpasidunggan han BHB-Western Samar hi Jennifer "Ka Jenny" Paclita, Pula nga mangaraway nga namartir ha usa ha susrunod nga agway giutan han BHB ngan pasista nga militar hirani ha Gereganan.

Tikang ha klase nga parag-uma hi Ka Jenny ngan nagdesisyon nga mag-

pultaym kahuman mapukaw ha kakurian han iya igkasi tiniyupi.

"Hul-os kami nga naduyog ha kasu-bo ha iya mga nabayaan nga hinigugma ha kinabuhi," sering ni Ka Tirado Dago-hoy, tagapagya-kan han BHB-Arnulfo Ortiz Command (AOC). "Higugmaon namon hiya komo sangkay ngan kasma. Ginpapasidunggan hiya komo bayani diri la han [AOC] kundi han tanan nga masa nga anakblahas."

Nanawagan liwat hi Ka Tirado ha mga grupo ha tawhanon nga katungod nga seguruhon an katalwasan ni Lino "Ka Sanya" Dacuma, Pula nga mangaraway nga nasamaran ngan gindakop han pasista nga militar. Nababaraka hi Ka Tirado labina nga ginpapailarum han 801st IBde ha pisikal ngan mental nga tortyur an mga dakop hini.

Ginkundenar han AOC an militarisasyon ha lugar, nga tuyo nga magtanim hin kahadlok ha kasingkasing han masa, pug-an hira hin impormasyon ngan padamuon an mga "surenderi." ■

Umento nga ₱35 ha inadlaw nga suhol ha EV, matamay ha kabatan-unan

GINTAWAG NGA MATAMAY han rebolusyunaryo nga kabatan-unan ha Eastern Visayas an gindeklara han Department of Labor and Employment-Region 8 nga ₱35 nga umento ha inadlaw nga suhol han mga trabahador. Mas grabe pa, patalagudti pa ini nga igpapatuman.

Ha Hunyo 2026 pa magigin ₱470 an bag-o nga inadlaw nga suhol ha rehiyon ha mga aada ha pribado nga sektor, ngan magigin ₱440 naman an para ha mga agrikultural nga trabahador. Aada la ini ha 37-40% han ₱1,200 nga kinahanglan han usa nga pamilya kada adlaw agud mabuhi hin disente.

"Kun igtatanding ha kapasas han pagmahal han mga papliton, napapawarayan-pulos la gihapon ini nga wage hike," sering ni Ka Joy Marie del Sol, tagapagya-kan han Kabataang Makabayan-Eastern Visayas.

Gatus-gatos liwat nga trabahador ha rehiyon an nagtatrabaho hin waray nakakarawat nga regular nga suhol. Kalakip dinhi an 637,000 nga gin-ngaranan nga "self-employed" nga diri istable an pakabuhian, ngan an 205,000 nga empleyado han negosyo han pamilya kundi diri ginsusuhulan.

"Ini an masirum nga kabubwason nga naghuhulat ha kabatan-unan, an mga magigin trabahador ha tidararon," sigon kan Ka Joy Marie. Nanawagan hiya ha kabatan-unan nga gumios agud bag-uhon an kabubwason han nasud. ■

Hinumduman han Imelda 6, padayon nga nabubuhi

GINHANDUM HADTON NOBYEMBRE 23 han National Democratic Front-Eastern Visayas an ikatulo nga anibersaryo han kamartir han Imelda 6, mga bayani han katawhan diin kaupod an mga lider han Panrehiyon nga Komite han Partido.

Sigon ha NDF-EV, an hinumduman nira Ka Helenita "Ka Elay" Pardalis, Gil "Ka Biboy" Giray, "Ka Mamoy" Sablan, "Ka Maddie," "Ka Joshua," ngan "Ka Mike," padayon nga nabubuhi ha bag-o nga dugo han mga kadre han Partido nga namumuno yana ha rebolusyunaryo nga kagiusan ha rehiyon.

Namatay an Imelda 6 ha kaagahon nga panmomba han 8th Infantry Division ha Barangay Imelda, Las Navas, Northern Samar hadton 2023. ■

Idol ko an BHB!

Sugad han damo nga kabatan-unan nga parag-uma ha Samar, bata pa la hi Ka Simo paragkita na hiya han mga Pula nga mangaraway. Diri urusahon nga ha dayuday, hiya mismo nagdesisyon nga umapi ha Bagong Hukbong Bayan (BHB).

Ha mga prente gerilya, an nagigin modelo o "idol" han kabatan-unan amo an mga Pula nga mangaraway. Labot ha ira maupay nga tindog ngan klaro nga disiplin, natural hira nga suok ha ira igkasi parag-uma. Nabulig ha ira an mga kasama ha produksyon, hilarum an kahibaruan ha kamutangan han masa, ngan dali la daupon. Pamilya ngan sangkay na an ira pagtinagdanay. Bisan hin-o nga batan-on, maruruyag nga magin pareho han mga kasama nga nakikit-an nira.

Antes magpultaym, nagin aktibo hi Ka Simo ha tsapter han Kabataang Makabayan (KM) ha iya baryo. Nalipay hiya hini nga eksperyensya tungod kay damo hira nga batan-on nga gin-oorganisa han mga kasama. Nakit-an niya nga mas mahinungdanon an paggios ha organisasyon ngan pumartisipar ha produksyon agud batunon an problema han kagutom, imbes nga magpagamit ha pasista nga militar.

"Pero han katusundalo waray na [ini] katuhay," panhingarag niya.

Hadton Disyembre 2020, nagpultaym hi Ka Simo ha BHB. Kun hadto ginkikinitaan la niya an mga kasama, yana naupod na hiya ha ira.

Ha BHB, mas napukaw hiya ha kamutangan han kabatan-unan nga Pilipino. "Nasantop ko nga waray kabubwason ngan kauswagan para ha kabatan-unan ilarum han sistema nga bagakolonyal ngan bagapyudal tungod kay waray libre nga edukasyon para ha ira," sering niya. Hiya mismo grade 4 la an nahuman tungod kay diri na hiya mapa-

eskoyla han iya kag-anak nga kabras nga parag-uma la liwat.

An kawarayan niya han pormal nga pag-eskoyla napun-an han direkta nga eksperyensya ha pankatilingban nga pakigbisog, nga ginhihimo niya ha pagpasulong han armado nga pakig-away ngan pagpukaw, pag-oorganisa ngan pagpapagios ha igkasi mga parag-uma. Maduroto hi Ka Simo ha buruhaton masa labina ha buruhaton propaganda, ngan aktibo nga napartisipar ha mga edukasyon. Komo Pula nga mangaraway, armado hiya diri la han pusil kundi han tarum han hunahuna ngan kapukawan ha mga pankatilingban nga isyu.

Mga ayat ha kalugaringon

Diri pa an kabangis han gerra an natudlok ni Ka Simo nga ayat ha paggios. Ngani, han nahiagum an ira tim han aktibo nga depensa, naunahan nira nga pabuthan an pasista nga kaway ngan talwas hira nga nakaatras.

Lugod, may mga panahon nga ma-

kuri tirukon an mga kaapi han KM ha ira ginigiusan nga erya, tungod kay danay nababaraka an mga kag-anak para ha ira katalwasan. Kundi nasosolbar ini pinaagi han mahugot nga pagkatin ha pagsisikreto ngan palisiya ha seguridad. Mauyatom liwat nga gin-eeksplikar ha mga kag-anak ngan kabatan-unan ha importansya han pagrerebolusyon.

Bisan kun natural ha gerra nga may kasama nga nauli o nagtatraydor, naabat gihapon hin pagluya hi Ka Simo. "Kundi napipinsar ko, diri ko kaya bayaan an mga kakolektibo ko." Labot ha gin-aabre niya ini ha mga kasama agud ma-buligan hiya, nagbabasa liwat hiya hin mga dokumento para madara hin mas maupay an iya problema.

Dako liwat nga bulig kan Ka Simo an pagsuporta han mga kag-anak niya ha iya pagpultaym. "Bisan kun gin-gigipit [hira] han kaaway, mahibaro ngani hira nga aada ako ha hirani, napadara hira han ira man makakaya para ha akon ngan mga kasama."

Idol han katawhan

Para kan Ka Simo, importante para ha kabatan-unan nga umapi ha pagpasulong han demokratiko nga rebolusyon han katawhan agud bag-uhon an dunot nga sistema.

"Ha pag-api ko ha BHB, nahibaruan ko an mga butang nga hadto diri ako maram [han diri pa ako pultaym]. Kun purisgido la nga mag-aram, mapapauswag an kalugaringon ngan makakabulig [pa ako] ha iba.

Nakit-an mismo ni Ka Simo nga "an BHB an nade-pensa ha katawhan, hira an armas han katawhan agud ibagsak an naghahadi nga klase." Ini an hinungdan kun kay ano "idol" hira han kabatan-unan ngan han katawhan. Ngan yana, hi Ka Simo sugad na liwat nira. ■

